

GAZETECİ YAZAR
SEVİL NURİYEVA
İSMAYILOV:

**Topraklarımız
Ermenistan
İşgalinden
Kurtarılnca
Ayasofya
Camiinde
Şükür Namazı
Kıldım**

SÖYLEŞİ: YUSUF ÖZKIR - HALİME KÖKÇE FOTOĞRAF: İLHAMİ YILDIRIM

Azerbaycan, 28 yıldır işgal altında olan Dağlık Karabağ'da Ermenistan'a karşı verdiği savaşta büyük bir zafer kazandı. "Tek millet iki devlet" sözünün gereğini yerine getiren Türkiye ve Azerbaycan, 100 yıl önce olduğu gibi kardeşlik ruhunu yeniden canlandırdı. Türkiye'nin güçlü desteğini arkasına alan Azerbaycan, özellikle SiHA'ların etkin rol aldığı mücadelede tarih yazdı. Azerbaycanlıların özlem ve hasretle kavuşmayı beklediği topraklar işgalden kurtarıldı. İlham Aliyev'in de vurguladığı gibi Azerbaycan kendi coğrafyasında Ermenilere karşı galip millet algısını kazandı. Ermenistan'ın yenilgisini tescil eden anlaşma ile Azerbaycan ve onu destekleyen Türkiye stratejik açıdan büyük kazanımlar elde etti. Dolayısıyla çok kritik bir eşik aşıldı. İki ülke açısından bir milat olan bu tarihi mücadelede başarıya nasıl ulaşıldığını ve bundan sonra bölgede beklenen olası gelişmeleri gazeteci yazar Sevil Nuriyeva İsmayılov ile konuştuk.

Ermenistan'ın 1990'ların başında Dağlık Karabağ'ı işgaline kadar geçen süreçte, o bölge üzerinde nasıl bir plan yapıldığını, neler olup bittiğini tarihsel bir perspektifle değerlendir misiniz?

Sovyetler öncesine gidilirse Yukarı Karabağ dediğimiz bölgede Azerbaycan'ın Karabağ Hanlığı vardı. Azerbaycan devleti yoktu o dönem. Karabağ'da Türkmen Hanlığı, Türk Hanlığı vardı. Burası daha ziyade Afşar boyunun yaşadığı bölgedir. Zaman zaman Çarlık Rusya'sına zaman zaman Osmanlı'ya vergi verir. Zaman zaman Safeviler'e vergi veren hanlıklardan oluşan bir coğrafya. Revan Hanlığı da Türk hanlığı biliyorsunuz. Daha sonra o topraklar üzerine Ermenistan devleti kurgulandı. Revan Hanlığı'nın bulunduğu yer şimdiki Erivan. Bütün Sovyet dönemi öncesi Rus arşivlerine bakıldığında 18. ve 19. yüzyıla ait Erivan Hanlığı olarak geçen haritalar ve belgeler var. Orası bir Türk hanlığı ve orada bütün Erivan'ın yapısına, hamamlara baktığınızda zaten size birçok şeyi işaret ediyor.

Karabağ bölgesine Çarlık Rusya'sı döneminde Ortadoğu'dan göç eden özellikle İran'dan göç ettirilen Ermeni aileleri yerleştirilmeye başladı. Bu süreçte bunların planlı programlı bir şey olduğunu kimse akl edememişti. Ama daha sonraki aşamada Sovyetler Birliği kurulduktan sonra Azerbaycan devleti-

nin kurulmasında Revan topraklarından vazgeçilmesinin -ki biz oraya Batı Azerbaycan toprakları diyoruz- tek nedeni, o dönem Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kurulabilmesinin şartının bu olmasıydı. Azerbaycan Cumhuriyeti'nin ilan edilmesi ve dünya tarafından tanınması için Ermenilere de bir devlet kurulmalıydı ve bu devlet de Türk ve Türkmen toprakları üzerinde kuruldu.

ERMENİLERİ YERLEŞTİRDİLER

Burada hemfikiriz, bunu tarihi kayıtlar söylüyor, burada yerel milliyetçilik derdim de yok, ne varsa somut olarak var. Daha sonra Ermenilerin Yukarı Karabağ'a yerleştirilmesinde Rusya'nın çok büyük rolü var. Çünkü planlama içerisinde Anadolu topraklarıyla Kafkasya arasındaki bağı kesme niyeti yatıyor. Bu niyetin etnik zemini Ermenilerle oluşturulmuştu. Ermenilerin sözde soykırım yalanları üzerine inşa edilen bu niyet, uzun vadede kullanılacak bir koz olarak görüldü. Ve Yukarı Karabağ topraklarına Ermeniler yerleştirildi.

Şimdi Hankendi diyoruz Yukarı Karabağ'ın başkenti yani Karabağ Hanlığı'nın başkenti. Başkent önce Şuşa idi. Hankendi Penah Han'ın inşa ettirdiği bir kent. Çünkü Şuşa yükseklikte Hankendi ovada aşağıda. Daha sonra Sovyet döneminde o şehirde artan Ermeni nüfusu dikkat

çekiyor. Han'ın kenti anlamındaki Hankendi adı "Stepanakert" yani "Stepan'ın kenti" olarak değiştirildi. Stepan Şaumyan, Nuri Paşa ile savaşan, çok sayıda Azerbaycan Türkü'nü katleden komünist biri ve Ermenilerin milli kahramanı. Bu ismi kardeşlik nameleriyle verdirdiler Sovyet döneminde. Kentte Ermeni isimlerinin konulmasını, o dönemin Sovyet Azerbaycan yönetimi de riskli görmedi. Çünkü bunlar Bolşevik yoldaşlarıydı; Ermeni Bolşeviklerle Azerbaycanlı Bolşeviklerin ortak değerler sistemine ters bir durum değildi çünkü.

İŞGALDE İÇ İHANET ETKİSİ

O dönemde Azerbaycan yönetiminde de bir komünist ağırlık vardı ve ses çıkarmıyordu bunlara değil mi?

Tabii ki... 1920'den sonra zaten Sovyet ordularıyla işgal oldu, Kızıl orduyla 22 Nisan'da ve o işgal sonrası da milli hükümetimiz çöktü. Bütün hükümet üyeleri Batı'ya ve Türkiye'ye kaçmak zorunda kaldı. Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti oldu. Ama bu sınırlar içerisinde yani 1918'de tanımlanan Zengezur dahil. Şu anki Nahçıvan'dan koridor istiyoruz ya o koridor da dahildi Azerbaycan topraklarına. Daha ilerideki aşamada o koridoru Sovyet yönetimi Ermenistan Cumhuriyeti'ne hediye etti. O dönem tabii ki komünist Azerbaycanlılar vardı, Ermeni komü-

Türkiye ve Azerbaycan'ın ilk kez ekol olarak bu kadar yakınlaştıkları bir döneme girildi. Bu realite yüzyıl önce vardı. Nuri Paşa ile Osmanlı döneminde, Azerbaycan Milli Hükümeti döneminde vardı. İlk kez İlham Aliyev ve Sayın Erdoğan'la birlikte o dönemdeki ruh yakalandı. Bunu daha da öteye taşımak gerekiyor.

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA SANAYİNİNDE ULAŞTIĞI BAŞARI SAYESİNDE ÜRETİLEN İHA'LAR VE SİHA'LARLA BİRLİKTE VERDİĞİMİZ BU MUAZZAM SAVAŞI, BİZ SAYIN RECEP TAYYİP ERDOĞAN'IN SİYASİ İRADESİ VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ'NİN GELDİĞİ BUGÜNKÜ GÜÇLE KAZANDIK.

SEVİL NURİYEVA İSMAYILOV KİMDİR?

Azerbaycan'ın Gence şehrinde doğdu. Bakü Devlet Üniversitesi İletişim ve Radyo Televizyon bölümünden mezun oldu. Aynı dalda yüksek lisans ve doktora yaptı. İkinci eğitimini Uluslararası İlişkiler bölümünde tamamladı. 1999'da BBC, 2000'de CNN'de, ayrıca Rusya'nın NTV ve Amerika'nın Sky News televizyonlarında staj yaptı. Azerbaycan Devlet Televizyonu ve ANS televizyonunda çalıştı. 1998'den itibaren 2001'e kadar 4 yıl artarda "Yılın En İyi Gazetecisi" ödülünü aldı. "Kafkasya'nın En Cesur Gazetecisi" ödülü ile gazetecilik alanındaki en yüksek ödül olan "Kızıl Kalem" ödülüne layık görüldü. 2000'de "Savaşlar ve Krizler" üzerine yazdığı ve yaptığı belgesel ile "En İyi Senaryo" ödülüne layık görüldü. Azerbaycan'da uluslararası liderler ve siyasi yönetimler üzere program yapan ilk gazetecidir. Zamanın önemli siyasi liderleri Mihail Garbaçov, Yaser Arafat, Benazir Butto, Madeleine Albright, Şimon Peres, Recep Tayyip Erdoğan, Tansu Çiller, Condoleezza Rice, Margaret Thatcher ve Rauf Denktaş'la röportajlar yaparak siyasi analiz içerikli belgesellere imza attı. Ayrıca KKTC belgeseline ilaveten Karabağ, Bosna, Keşmir ve Filistin katliamlarını anlatan belgeseller yaptı. Şu anda Star gazetesi dış politika yazarıdır.

nistlere bu toprağın verilmesinde hiçbir sakınca görmediler.

Yukarı Karabağ'da bizi çok ilgilendiren, onurumuza kıran olay Hocalı Katliamı ve Şuşa'nın işgali oldu. Çünkü Şuşa kendi başına bir kale şehirdi. İç ihanet ve Rusya'nın da tesiri ile Azerbaycan'ın elinden alınarak teslim edildi. Devlet içerisindeki Rus beşinci kolunun da burada iştiraki oldu. Yani burada tek başına Ermenistan'ın işgali söz konusu değil. 90'ların başında Bakü'deki siyasi iktidar kargaşası rüzgarında Şuşa bu şekilde işgal edildi, ettirildi. Bunda Bakü'deki siyasi kargaşa önemli rol oynadı.

ONURUMUZ EZİLDİ

Karabağ'ın işgali Azerbaycan halkını nasıl etkiledi?

Karabağ'ın işgali Azerbaycan kamuoyunda büyük bir travma oluşturmuştu. Ben mesela aile sohbetlerinde veya böyle özel sohbetlerde bile erkeklerin buna nasıl kırıldığını, milli bir dert edindiklerini gördüm. Çünkü Ermeniler sık sık sosyal medya üzerinden çeşitli röportajlar üzerinden "Gelin bakalım nasıl alacaksınız?" deyip aşağılıyorlardı. Çünkü çok emindiler, Rusya buna izin vermeyecek, kimse artık yeniden savaşa izin vermeyecek hevesiyle Azerbaycan insanının onurunu çok ezdiler. Hatta farklı yerlerde bile, "Ya 2 milyonluk Ermenistan ile baş edemediniz mi?" deniliyordu. Bu çok ezici bir cümleydi ve mağlup halk kompleksi yaşıyordu Azerbaycan. Aynı şeyi uluslararası platformlarda Ermeni gazetecilerle karşı karşıya gelince bizler de yaşıyorduk. Ve bu toplum olarak bizi çok ezmişti.

Azerbaycan'da özellikle erkekler, "bir an önce gidelim bitirelim bu işi" diyordu hep. Mesela Mübariz İbrahimov isimli milli kahramanımız... Askerlik sırasında sınırı geçti, Ermenilerle çatıştı ve şehit oldu. Azerbaycan'ın izni olmadan bunu yaptı. Yani normal Azerbaycan erkeğindeki refleks buydu, durumu sindiremiyordu. Bakü, sokaklardaki bu rüzgarı da kontrol edemez duruma gelmesinden çok korktu. Bunu da açık söylemek gerekli çünkü İlham Aliyev halkın bu iradesini de kontrol altında tutmak zorundaydı ki nitekim tuttu.

100 YILLIK ÖZLEM

Azerbaycan'ın zaferiyle sonuçlanan çatışmaların başladığı 27 Eylül ve sonrasında neler yaşandı?

Burada kırılma noktası Yukarı Karabağ ve 7 rayonun işgal edilmesinin yanı sıra Ermenistan'ın yeni bir işgale kalkışması oldu. Tovuz'la birlikte cidden bizim topraklara girildi. O gece zaten bizim en önemli generallerimizden biri Polat Heşimov orada şehit oldu. Orada bir ya da iki mıntıka'yı Ermeniler aldı ve Azerbaycan da karşılık vererek karşı tarafa geçti. Yani savaş yeni toprak ihlali üzerine

başladı. Azerbaycan bu sırada “Minsk grubu neredesin?” dedi ama Türkiye’nin dışında kimseden gık çıkmadı. Rusya sadece şöyle enteresan bir cümle sarf etti: “Olayları takip ediyoruz.” Edin o zaman çok güzel. Önceden planlanmış olan Türkiye-Azerbaycan tatbikatının da Tovuz sonrasına gelmesi çok güzel oldu. Burada dosta düşmana “Azerbaycan yalnız değil” dedik. Türkiye’den F-16’lar gitti. Bütün silah, mühimmat ve çok üst düzey tatbikat yapıldı, Azerbaycan’da. Gence’de, Nahçıvan’da bu tam 27 Eylül sonrası oldu.

Bu tatbikattaki gösteriler Azerbaycanlılarda yeni bir umut ışığı oluşturdu. Gence’den, Nahçıvan’dan, Berde’den, Bakü’den fotoğraflar ve videolar çekip bana gönderenler oluyordu. “İşte bak kardeşim Türk uçakları havada”, “Kal gitme”, “Yoluna kurban olayım” diyenler... Şunu hiç unutmuyorum; Nahçıvanlı bir teyze yemek pişirmiş alıp kışlaya gitmiş. Diyorlar ki “Teyzeciğim her şeyimiz var burada”, ama teyze, “Olsun, ananız babanız yok burada, biz size getirdik biraz da bundan yiyin” diyor. İşte insanların yüzyıllık özlemi... İşgal, 30 yıllık kırılmış onur ve yüzyıllık Osmanlı’nın bıraktığı iz...

Evet onlar yenilmez zannediyordu kendilerini ve 30 yıl bütün hazırlığı Sovyet savaş taktiğine göre yapmışlardı. Devreye Türk savaş taktiği girdi, bu konuşulsun bence. Sahadaki yansıma şu; beklediklerinden farklı taktikle karşı karşıya kaldılar ve o taktiğe hazır değildiler. Zafer bir nevi Türk taktiği ile geldi. Mete Han’dan bu tarafa gelen, şu anda da Türk ordusunda hakim olan savaş taktiği.

ARKAMIZDA BİR TEK TÜRKİYE VAR

Türkiye’nin Azerbaycan’a desteğinin etkisi ne oldu?

Her platformda “uluslararası hukuk” diyen ülkeler üç maymunu oynarken, Minsk grubu sadece tavsiyede bulunurken, İran ve Rusya seyirci kalırken bir tek Türkiye’nin devreye girerek “Azerbaycan’da yeni işgale izin vermeyeceğiz” demesi üzerine gelişen bir hikaye bu. Azerbaycan, Türkiye’den aldığı bu manevi, siyasi ve hukuki destek üzerine büyük bir cesaret ve kararlılık gösterdi. Uluslararası platformlarda Azerbaycan tezlerini hukuki profesyonellikle, hukuki delillere dayanarak ispat eden bir tek Türkiye var.

Azerbaycan toplumu da kendi ordusunun böyle bir kabiliyete sahip olduğunu, bu savaşta gördü. Azerbaycan ordusu içerisinde iki ana damar var; Sovyet Rus okulu ve Türk okulu. Şimdi biz gördük ki, Sayın Aliyev’in görünmeyen ama şimdi ortaya çıkan başarılarından birisi de Sovyet Rus ekolüne rağmen Türk ekolünün pekişmesine siyasi iradesiyle yol açmış olmasıdır. Yukarı Karabağ’daki savaş başladığında Azerbaycan ordusunda hiçbir şey yoktu. 30 yıl içerisinde Azerbaycan ordusu öyle modernleşti ki, Azerbaycan asker ve subayı kurmay zekası Türkiye’nin danışmanlık perspektifiyle bu noktaya geldi.

Mesela bu çatışmalar sırasında efsaneleşen Hikmet ve Berhudar adlı generallerimiz Rus ekolünden değil. Bu generallerin komutanlığında Şuşa gibi kaleler yeniden fethedildi, yeniden İslam beldesine dönüştü. Baktığımızda eğitimlerini ya Türkiye’de almış ya da Türkiye’den gelmiş generallerin eğitiminde bulunmuş. Bu süreçte Genelkurmay Başkanı görevden alındı, yani resmen ilan edilmedi

ama bütün süreçten tasfiye edildi. Çünkü Rusya’ya hizmet ediyordu. Dolayısıyla bu operasyon milli bir operasyon olduğu için Rusya’ya bağlı İran’a bağlı başka yere bağlı kimsenin yeri olamazdı ve nitekim ki Aliyev çok muazzam bir fırsat yakaladı. Bakın bu normal şartlarda Aliyev’e zorluk çıkarabilecek durumdu ama halktan aldığı destek bunu mümkün kıldı. Azerbaycan’ın siyasi tarihinde ilk kez böylesine büyük oranda devletle halk ittifakı oluştu. Bu Elçibey döneminde bile yoktu. Aliyev bu gücü hem operasyonda, hem de bu milli devlete mani olan unsurları temizleme açısından iyi değerlendirdi.

ALİYEV’İN İMZASI TÜRKİYE’NİN İMZASIDIR

Azerbaycan ordusu, Türkiye’nin yoğun desteğiyle; SİHA’lar ve İHA’larla birlikte önemli bir mesafe kat etti, yapılan anlaşma ile birçok kenti işgalden kurtardı. Anlaşmayı negatif bulan da, pozitif bulan da oldu. Siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Negatif ya da pozitif bakmadan şunu söylemek gerek; siyaset, mümkün olanı elde etme sanattır. Şimdi biz buradan yüzde yüz Azerbaycan’ın arzu edeceği bir tablonun çıkacağını herhalde beklemiyorduk. Fakat Azerbaycan, şu ana kadar isteyip de yakalayamadığı bir süreci yakaladı. Bu açıdan baktığınızda bardağın dolu tarafı boş tarafından daha fazla gözükte. Ayrıca “Anlaşmada neden Türkiye yok?” diyenler oldu. Bu doğru bir durumdu bana kalırsa. Çünkü Ermenistan’ın ve Batı dünyasının ısrarla bu olayların içerisinde Türkiye’yi savaşı tetikleyen taraf olarak göstermesine de şahit olduk. Ve Minsk grubunun eş başkanı olmayan Türkiye’nin birdenbire bu maddeler içerisinde taraflardan biri olarak devreye girmesi de karşı taraf için farklı bir durum olacaktı. Türkiye, Suriye’ye sınır komşusu ve güvenlik meselesi olduğu için hiç kimseye söylemeden girebildi. Ama Rusya oraya Esed’in daveti ile gidebiliyor. Burada da Türkiye açısından aynı

HER PLATFORMDA “ULUSLARARASI HUKUK” DİYEN ÜLKELER ÜÇ MAYMUNU OYNARKEN, MİNSK GRUBU SADECE TAVSİYEDA BULUNURKEN, İRAN VE RUSYA SEYİRCİ KALIRKEN BİR TEK TÜRKİYE’NİN DEVREYE GİREREK “AZERBAYCAN’DA YENİ İŞGALE İZİN VERMEYECEĞİZ” DEMESİ ÜZERİNE GELİŞEN BİR HİKAYE BU.

perspektif açıldı. Minsk grubunda eş başkan olmayan Türkiye'nin direkt ilk maddede devreye girmesi, Fransa ve Amerika'yı zıplatmaya kapı açacaktı. İkinci olarak Ermenistan'ın tezini güçlendirecekti, ayrıca Türkiye'yi ikide bir sorunların içerisine iteklemenin bir anlamı yok. Aliyev bölgeyi çok iyi bilen biri. Aliyev'in o anlaşmada imzasının olmasını, Türkiye'nin de imzasının olması gibi okumak lazım. "Azerbaycan varsa orada Türkiye var" anlamı taşıyor. Artı orada bir madde var, beşinci madde; gözlem ve denetleme. O madde sırf daha sonra Rusya ile Türkiye arasında anlaşma yapılarak Türkiye'nin de devreye girmesini sağlamak için eklendi.

Çünkü barış gücü Rusya'da, doğru mu? Putin'in Türkiye'yi de devreye sokarak olayı ABD ekseninden çıkarma gayretini de açıktan görebiliyoruz. NATO üyesi olan Türkiye'nin devrede olması Rusya açısından önem arz ediyor. Bir taraftan bölgeye gelmek isteyen Amerikan NATO güçlerini Türkiye varlığıyla engelliyor. Mesele bu. Rusya, Türkiye'yi zaten burada tutunamayacağını biliyor. Dolayısıyla bu anlaşma mümkün olanın elde edildiğinin kanıtıdır.

İşgal edilen toprakların yüzde 80'i geri alındı. Peki geri kalanı neden alınamadı?

Bu işgal Rusya'nın onayı ile olmuştu. O toprakların işgalden azat olmasında da Rusya'nın suskunluğu işimize yaradı. Peki Rusya niye sustu? Çünkü Ermenistan üzerinden yeni Gürcistan kapısına dayanıyordu. Hankendi'nin siyasi atmosferini kontrol etmek Rusya'nın Erivan üzerindeki hakimiyetinin de kontrolü anlamını taşıyor. Burada mümkün olanı herkes masadan alarak kalktı diye düşünelim. Hankendi, Ağaderen, Hocalı, Hocabent alınamadı. Oradaki nüfus yapısı demografi şu anda Ermeni. Şuşa'da ise hepsi Türk, Müslüman'dı, işgalden sonra Ermeni oldu. İleride Şuşa'nın yeniden fethi sinema teması olacak. Bu alınmaz bir kalenin efsanevi savaşı.

Şuşa'nın önemi nedir?

Azerbaycan'ın kültür şehridir. Şuşa'ya bütün Azerbaycan edebiyatında Kafkasların konservatuvarı denilmiş. Çünkü bütün en yüksek besteciler Şuşa'daki ve Ağdam'daki müzik okullarında var. Azerbaycan'ın başka bölgelerinden okumak için Ağdam'a ve Şuşa'ya müzik okullarına gider çocuklar. Bakü'deki konservatuvar imtihansız alır oradan gelen çocukları. Bizim milli marşımızın ve Çırpınırın Karadeniz'in bestecisi Üzeyir Hacıbeyli'nin hem vatani, hem de Şuşa'da o mektebi kuran da Üzeyir Bey'dir.

AZERBAYCAN'DA HERKES "ERDOĞAN" DEDİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan "Azerbaycan nasıl isterse o şekilde yanında olacağız" dedi. Hem Sayın Erdoğan'ın bu açık desteği hem de genel olarak bakıldığında Türkiye'nin rolü Azerbaycan'da nasıl karşılandı?

Tabii Azerbaycan'da herkes "Erdoğan" dedi, yer gök inledi. "Yeni Nuri Paşa" diyen oldu, "Yeni Osmanlı" diyen oldu. Azerbaycan Erdoğan'ın, Türk devletinin bu desteğini, güvenlik, askeri, istihbarı desteğini tarihin sadece bir döneminde görmüştür. Onu da bu cumhuriyetin kurulmasına vesile olan Osmanlı Devleti'nden gördük. Nuri Paşa Harekatı ile o dönemdeki işgalden kurtarılarak Azer-

AZERBAYCAN TOPLUMU KENDİ ORDUSUNUN BÖYLE BİR KABİLİYETE SAHİP OLDUĞUNU, BU SAVAŞTA GÖRDÜ. AZERBAYCAN ORDUSU İÇERİSİNDE İKİ ANA DAMAR VAR; SOVYET RUS OKULU VE TÜRK OKULU. ŞİMDİ BİZ GÖRDÜK Kİ, SAYIN ALİYEV'İN GÖRÜNMEYEN AMA ŞİMDİ ORTAYA ÇIKAN BAŞARILARINDAN BİRİSİ DE SOVYET RUS EKOLÜNE RAĞMEN TÜRK EKOLÜNÜN PEKİŞMESİNE SİYASİ İRADESİYLE YOL AÇMIŞ OLMASIDIR.

baycan Cumhuriyeti Devleti'nin kurulduğu ilan edildi. 90'dan bu tarafa Türkiye Azerbaycan'a her aşamada destek verdi. Azerbaycan ordusunun kurulmasında, bütün platformları hatta sadece Ermenistan'ın sınırlarının kapanması bile başlı başına önemli bir destek. Çünkü Ermenistan'ın Batı dünyasına kapılarını kapatan Türkiye oldu. Yani Ermenistan'ı o çemberde tutan irade Türk devletinin iradesiydi. Dolayısıyla bu 30 yıl içerisinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti hem askeri gücüyle her türlü desteğini verdi. Ama bu kadar fiilli, net, bu kadar alana hakim, her aşamada konulara hakim ve desteğini esirgemedi; danışmanlık ve eğitimlik desteği de dahil şekilde verdi.

Türkiye'nin savunma sanayisinde ulaştığı başarı sayesinde üretilen İHA'larla SİHA'larla birlikte verdiğimiz bu muazzam savaşı, biz Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın siyasi iradesi ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin geldiği bugünkü güçle kazandı. Elçibey, Kelbecer'in işgali döneminde hastaları oradan taşıyalım diye helikopter istemişti de Türkiye verememişti helikopteri Süleyman Demirel döneminde. Bunu sitem olsun diye demiyorum, Türkiye'nin o günkü gücünü ve durumunu gösteriyor. Ya yoktu veremedi ya vardı verdirtmediler. Yani hangi kapıdan baksanız soru işareti. Bugün ise hem elinde gücü var hem de kendisi karar veriyor. Elindeki mal, ürün kendisinin ve onu kime verip vermeyeceğine dair karar da kendisinin. Dolayısıyla böyle bir Türkiye zaten o dönem olmuş olsaydı, bu işgali de ve yeniden fethi de konuşmayacaktık.

"NURİ PAŞA'NIN SELÇUK BAYRAKTAR EVLADI GELDİ"

Dağlık Karabağ'da verilen mücadelenin seyrini bir nevi SİHA'lar değiştirdi. Bu bölgedeki denklemler nasıl etkilendi?

SİHA'larla birlikte savaşta yeni dönem başladı. Azerbaycan Türkleri, gökte gördükleri her şeyi "Nuri Paşa'nın Selçuk Bayraktar

evladı geldi" şeklinde tanımlıyor. Sokak böyle konuşuyor. Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'la ilgili "Bütün İslam aleminin lideri, o olmasaydı bugün bu olmayacaktı" deniliyor. Azerbaycan sokaklarına hakim olan şey bu.

Ordunun gücünde, bugünkü hale gelmemizde, bugünkü dik duruşumuza sebep Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, Erdoğan'ın varlığı ve elbette ki Allah'ın bunun için bize izin vermesi yer alıyor. Bütün bu harmoni içerisinde olaya bakıldığında bu başarı Türkiyesiz mümkün olmayacaktı. Burada Rusya'nın Türkiye'ye olan muhtaçlığı, jeopolitik olarak Türkiye'nin geldiği nokta da önemlidir. Dengeler değişiyor. Dün bölgede Amerika Türkiyesiz hareket edemiyordu. Bugün Rusya Türkiyesiz olamıyor. Yeni bir denge oluştu artık Kafkasya'da. Bu dengenin taraflarından biri de Türkiye'dir. Bundan sonra Batı Türkiye ile anlaşacak.

Kafkasya'daki yeni denge Rusya'ya rağmen mi kuruluyor?

Hayır, Rusya ile birlikte kuruyor. Yani Rusya'ya rağmen Kafkasya'da dengenin oluşması kanlı olur. Yani lokal değil, küresel kanlı olur. Bu bir gerçek, Rusya bölgenin gerçeğidir. Türkiye rasyonel analiz yaparak bölgenin gerçeğiyle kendi gerçeği arasında paralel bir yol oluşturdu. İşte bu Türk devletinin aklı, şu anda

Yapılan anlaşmaya negatif ya da pozitif bakmadan şunu söylemek gerek; siyaset, mümkün olan elde etme sanatıdır. Şimdi biz buradan yüzde yüz Azerbaycan'ın arzu edeceği bir tablonun çıkacağını herhalde beklemiyorduk. Fakat Azerbaycan, şu ana kadar isteyip de yakalayamadığı bir süreci yakaladı.

karşımızda Türk devletinin aklı var. Ve ben şimdi, "Azerbaycan ne zamanki Türk devlet aklına kulak verdiyse o zaman kazandı" tezimin, 25 yılda nasıl doğru çıktığını da müşahade ediyorum.

RUS BARIŞ GÜCÜ, TÜRKİYE VARKEN SORUN OLMAZ

Karabağ'ın işgalden kurtarılması süreci aynı zamanda Rusya'nın yeniden bir barış gücü olarak da olsa Azerbaycan topraklarına girmesini beraberinde getirdi. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye olduğu sürece Rusya'nın barış gücünden bize zarar gelmez. Bunu net söylüyorum size. Burada da dengeli olmamız lazım, yani her şeyi Rusya'nın kontrolüne verme gibi bir şey Azerbaycan'ın faciası olur. Zaten Sovyet ordularının 20 Ocak 1990'daki Bakü sokaklarında döktüğü kan sebebiyle şu anda Azerbaycan'da kimse Rus ordusunun oraya barış gücüyle girmesinden memnun değil. Akli başında olan kimse zaten "Ne iyi geldiler" demiyor. Rasyonel bakanlar "Tamam olsun ama Türkiye olursa bir şey olmaz diyor" benim gibi. Ama uç noktada duran da "Ne işi var Rusya'nın" diyor. Evet ikisi de çok haklı ama gidişata bakıldığında bardağın dolu tarafından bakıldığında benim için en önemli kriter; bir Azerbaycan topraklarının büyük bir kısmı işgalden kurtuldu; iki Nahçıvan'la Batı Azerbaycan arasındaki yol açılıyor. Bu Türkiye ile Azerbaycan arasındaki karadan bağ demektir, Türkiye ile Türkistan arasındaki halka bağlandı demektir. Bunun ileride orta ve uzun vadedeki getirisini de hesaba katarsak bu ciddi bir başarıdır bizim açımızdan ve buna Rusya "Evet" dedi. Türkiye dayattı Rusya "Evet" demek zorunda kaldı.

Türkiye'nin bölgede olması, masaya oturması önemli bir kriter. Bundan sonra Azerbaycan'ın bu anlamda korkusu olmayacak. Rusya biraz dengeli götürmeye çalışıyor çünkü Azerbaycan'ı da kaybetmek istemiyor.

O RUH YENİDEN CANLANDI

Türkiye'den Azerbaycan'a asker gönderme kararı Meclis'ten çıktı. Bunun Azerbaycan'da nasıl bir etkisi oldu, nasıl karşılandı?

Zaten bekleniyordu. “Vefalı Türk geldi yine kurban Türk’ün bayrağına...” bu kadar net cümlelerle ifade ediyor durumu Azerbaycanlılar. Sevinç gözyaşlarıyla, “Zaten gelecekti, bekliyorduk” diyorlar. Şimdi bir de Türk askerinin oraya girişi sırasında seyredin. Belki görüntüleri izlerken siz de ağlayacaksınız. Çünkü bu o insanların yüzyıllık özlemi. “Kurtarıcı” gözüyle bakıyorlar olaya. Burada şunu da söylemek istiyorum. Evet bu geldiğimiz nokta önemli, ama bence artık “Vatan, Millet, Sakarya” şiarının dışına çıkma dönemindeyiz. Türkiye ve Azerbaycan ilk kez ekol olarak bu kadar yakınlaştıkları bir döneme girdi. Bu yüzyıl önce vardı. Nuri Paşa, Osmanlı döneminde, Azerbaycan Milli Hükümeti döneminde vardı. İlk kez İlham Aliyev ve Sayın Erdoğan’la birlikte o dönemdeki ruh yakalandı. Bunu fiili boyuta taşımak, daha öteye taşımak lazım.

KARABAĞ’DA EZANLAR OKUNURKEN AĞLADIM

İşgalden kurtarılan bölgelerde camilere yeniden kavuşuldu, ilk ezanlar okundu, ilk Cuma namazları kılındı. Bir kadın ve anne olarak siz bunları takip ederken ne hissettiniz?

Azerbaycan toplumu bu mücadelede, ilk kez iman gücünü de devreye soktu... İşgalden kurtarılan yerlerde ezanların okunması... Takip ederken ağladım. Normal bir Müslüman’ın yapacağı refleks bu; hüngür hüngür ağladım. Şimdi söylerken bile müthiş bir duygu... Orada camilere domuzları koyuyorlardı. Yani bu nasıl karşılanır ki? Millet şükür namazına koştu, ben de burada Ayasofya’ya gidip şükür namazı kıldım. Ötekileştiren onlardı, buradan anladık ki sen onlardan değilsin. Bosna’daki zulmü anlatan belgesel yapmıştım. Oradaki bir teyzenin anlattığı cümleleri ben birebir yaşadım. Diyor ki, “Biz bilmiyorduk farklı olduğumuzu, Sırplar anlattı bize farklı olduğumuzu. Bizim onlardan olmadığımızı onlar anlattı.” Biz de bu halkla yan yana yaşadık. Bizim bir sürü Ermeni komşumuz vardı, Asiyeye teyze, Arleta teyze... Hatırlıyorum, 89’da göç ederken bizlere, aileme de emanetlerini bıraktılar. Sonra arkalarından gönderdik. Yani biz onları kendimizden ayrı görmüyorduk. Onların bayramlarında, evimizden biliyorum, annem onların bayramlarında onlara saygıdan onlara göre davranırdı. Yani onların hüznünde onlara göre evde televizyonun sesini falan kısardık, ayıptır onların hüznü var diye. Dini bayramlarında onlara saygı duyardık, hoş görürdük. Şimdi Karabağ’daki vahşetle, Hocalı’da yaptıkları iğrençliklerle, yaşlıya, kadına yaptıkları zulümler... Sen Müslüman

Aliyev’in o anlaşmada imzasının olmasını, Türkiye’nin de imzasının olması gibi okumak lazım. “Azerbaycan varsa orada Türkiye var” anlamı taşıyor. Artı orada bir madde var, beşinci madde; gözlem ve denetleme. O madde sırf daha sonra Rusya ile Türkiye arasında anlaşma yapılarak Türkiye’nin de devreye girmesini sağlamak için eklendi.

ve Türk olduğun için yapıyorlar ve bunu söylemekten bile kendilerini alıkoymuyorlar.

BİZE AİT OLDUĞU İÇİN YAKIYORLAR

Ermeniler işgal edilen topraklardan çıkarken birçok yeri ateşe verdi. Buna ne diyorsunuz?

Kelbecer’den, Ağdam’dan çıkarırken yakıyorlar her yeri. Bu bile malın bize ait olduğunu göstermiyor mu? Süleyman peygamberden bir kıssa; bu çocuğun kimin evladı olduğunu anlamak için “parçalayalım, kiminse o götürsün” diyor. Bir kadın “Yok kalsın ona” diyor. Süleyman peygamber de bu cevap karşısında “Tamam senin evladın bu” diyor. Biz çıkarken bir tane ev yakan veya ağaç yakan olmadı, çünkü bizimdi. Tamam kalsın orada ama bileyim ki kabrim orada, evim orada. Çıkarken onlar evi yakıyorlar, ağaçları kesiyorlar; kendinin değil de ondan. Bu psikolojik bir durum. Kendinin olmadığı için yakıyor, bir daha ona ait olmayacağını bildiği için yapıyor.

Şuşa’dan çıkan bir gün belki evime dönerim dedi, tapusunu da anahtarını da tuttu, çıkarsın işte o belgeleri. Bütün kayıtlar zaten devletin arşivlerinde var. Kelbecer’de, Laçın’da, Kubatlı’da... Ermenicilik hastası, faşizan hastalar bunlar. Kelbecer sana ait değil arkadaş, tamam Hankendi’ni söylediğinde anlıyorum orada yaşamışsın. Bütün arşivler ortada. Bir tane Ermeni ailesi 92’ye kadar Kelbecer’de, Laçın’da yaşamamış. Bana aksi için belge verebilir misin? Bir tapunuzu gösterin o zaman. Bizim bütün Kelbecerlilerin, Laçınlıların ellerinde Sovyet döneminden kalma tapuları var. Onlar gösteremezler, onun için yakıyorlar. Hayvanları bile öldürdüler. İşte İzmir’i terk ederken Yunanlılar ne yaptıysa bunlar da aynı şeyi yapıyor. Karakter aynı. Yani Müslüman’a ve Türk’e duydukları nefretin göstergesi.

Şuşa’da askerimiz girerken bir evde küçük çocuk görmüş uyuyan, kaçarken unutmuşlar, hemen yemek ısıtmış askerimiz...

Hani bunu reklam için yapmıyor, bir Müslüman kıyamaz kimseye. Bizim de arkadaşların içerisinde konuşuluyor “yok ben acımam bilmem ne” diyorlar; ben acırım arkadaş, acırım ben o çocuğa Ermeni de olsa, ne olsa ben o çocuğa sahip çıkarım. Korkarım bir defa Allah’tan. Allah’ın yarattığı bu, zaten İslam hukukuna da aykırıdır. Yasaktır masumlara zarar vermek. Ama bana silah tutanın da anasını ağlatırım; onun ötesi berisi yok. Azerbaycan’ın bu süreçte hem o yönü hem bir devlet olduğu ortaya çıktı. Ben buna çok mutlu oldum.

ERMENİSTAN KENDİ HALKINA ZULMEDİYOR

Bu aynı zamanda devlet olma göstergesi. Terörist gibi mi, devlet gibi mi davranıyorsunuz...

Tabii... İlham Aliyev ne diyor, “Siville işim olmaz. Benim silah tutanla derdim.” İşte devlet olma gereği bu. Ermenistan bunu yapamadı, yapamıyor çünkü milletleşemedi. O hasta ruhuyla insan milletleşebilir mi, kendi halklarına da zulüm ediyor. Ben onlara da o kadar üzülüm ki, o çocukları sokaktan buluyor, otobüslere bindiriyor “Karabağ’a gideceksin” diyor. Annesi önünü kesiyor, Ermeni kadın. “İstemiyorum” diyor, “Bana ait olmayan savaşa evladımı göndermek istemiyorum...” 18-20 yaşındaki Ermeni çocuğa da üzülüyorum. Niye zorla gitsin ki kendine ait olmayan bir savaşta niye taraf olsun ki? İşte onun için o halkı da kazanmamız lazım. Ben inanıyorum Azerbaycan’ın da Türkiye’nin de bunu yapacağına. Orada bu vahşi zihniyete karşı duran akli selimin olduğuna inanıyorum. Çünkü neden? Markar gibi bir Ermeni tanıdım hayatımda; Markar Esayan... Ben onun “Ezanlar susmasın” diye tweetini hiç unutmuyorum, 15 Temmuz gecesi. İşte benim için o anlamlıdır. Akli selimi hep desteklemek ve dostluk yapmak taraftarıyım açık söylemek gerekirse.

Bundan sonrası belki Ermenistan için de iyi olabilir mi?

Ama akli selim durursa... İlham Aliyev çok güzel bir beyanda bulundu, “Gelin ekonomik olarak

bir şeyler yapalım, geleceği beraber inşa edelim, bu coğrafyada biz beraber yaşayacağız” diye. Bu barışçıl yaklaşımın göstergesi. Bölgede bir sürü projeler var. Nasıl ki Gürcistan o projelerden yararlanır, Ermenistan da yaralanabilir ama akli selim olursa senin haklarını gasp etmezse. Şimdi ben nasıl güveneceğim Ermenistan’a, giderken bile yıkıp yakıp gidiyor. Bu kini ayağının altına almadığı sürece bu Ermenicilik faşizmini ayağının altına almadığı sürece bu iş olmaz. Onun için işte o akli selimi pekiştirecek, o normal insanlarla oturup sohbet edilecek ortamı da yakalamamız lazım. Mesela Ağrı Dağı... Ağrı Dağı Türkiye’nin arazisi, herkes biliyor. Adam almış onu resmi forsuna koyuyor, Ararat diyor. Bu kadar delilik olabilir mi Allah aşkına... Kendi toprakların zaten bomboş, elinde toprak var millet kaçmış. Bulduğun toprağı bir gülistanaya çevirsene, önce orada bir adam gibi yaşa, refahını düzelt, bir mutlu ol, bir tok ol ondan sonra hayallere dal. Ağrı dağı sonsuza dek Türkiye’nin toprağıdır.

ÇOCUKLUK YILLARIM ŞUŞA’DA GEÇTİ

Biz bu süreçte bir sürü güzel şehir ismi öğrendik, “Şuşa” mesela...

Çocukluğum Şuşa’da geçti, çok sık giderdik. Anneannem Şuşa beyinin kızı, oralara çok giderdik. O Cıdır düzünde çocukluğumu yaşadım. Harı bülbülü var oraya ait bir çiçek, muazzam. Sadece Şuşa’da yetişiyor. Allah nasıl bir mucize yaratmış. Nasıl lale İstanbul’un simgesi ise harı bülbülü de Şuşa’nın simgesi. Çiçeğin bir kısmı bülbüle bir kısmı da çiçeğe benziyor. Sanki bir bülbül çiçeğin üstüne konmuş gibi bir görüntü var. Bakü’de yetiştirmeye çalıştılar ama o tadı vermiyor, toprak neyse olmuyor herhalde onun yüksek olması lazım. Onun vatani orası. Şuşa’nın alındığı gün yayındaydım, “Bundan sonra savaşın kaderi Azerbaycan lehine değişti” dedim. Şuşa alınınca Ağdam, Kelbecer alındı demektir. Zaten biz de öyle kaybetmiştik. Şuşa’yı

aldılar diye bütün savaş azmi kırılmıştı. Oraya hakim olan arka taraftan Kelbecer, Laçın bölgesine ön taraftan da Hankendi’ne hakimdir.

İRAN GÜVEN VERMELİ

Tüm bu meseleler çerçevesinde baktığımızda İran’ın pozisyonunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu süre içerisinde bundan sonra ne olabilir?

İran süreç boyunca Azerbaycan lehine bir pozisyon takınmadı, genel yaklaşımları Ermenistan lehineydi. Medyası ve tırlar dolusu yardımlarıyla yaptılar bunu. Yani görünen o ki bu yolu sürdürmeye devam edecek İran. Bunu unutmamak lazım. İran içindeki Türk nüfusundan dolayı hep “Azerbaycan sorunlarla boğuşsun ve Karabağ süreci hiç çözülmesin” modundaydı. Ve son 30 yıl içerisinde Ermenistan’ın ekonomik olarak ayakta durmasını sağlayan, Rusya kadar, diaspora kadar İran’dır. İran bu süreçte çok ciddi destek gönderdi. Oradaki Türkler ayaklandı ve birkaç tane tir da yakıldı biliyorsunuz. İran, Tahran bunu yalanlamadı. Normalde yalanlaması gerekliyordu, yalanlamadı. Dolaylı olarak buna onay verdiğini gösteriyor. Artı İran’da okumuş, Azerbaycan kökenli dini eğitim almış bazı kişilerin sosyal medyadan Türkiye ve Azerbaycan’a mezhepçilik üzerinden nasıl küfür yağdırdığına da şahitlik ettik.

Yanlış hesap yapmıyor mu İran burada?

İran kendi açısından yanlış hesap yapmıyor. İran hep Türkiye ile Azerbaycan’ı kendisine tehdit gördü. Bunun sosyal, siyasal, dini vs. çeşitli nedenleri var. Azerbaycan’da evet şu anda fiili olarak Türkiye ile ilişkiler yüksek, Türk askeri de tezkere ile birlikte gidecek. Yani askerin ayağı yere değerse bu çok anlamlı bir durum güç denklemleri açısından... Bir de ekonomik olarak bundan sonraki aşamaya da dikkat etmemiz lazım. İran tabii ki Suriye’de de aynı şeyi yaptı, Türkiye açısından. Irak’ta da aynı şeyi yapıyor. Dolayısıyla bence İran olması gerektiği gibi dostça tavır sergilemiyor,

Nahçıvan’la Batı Azerbaycan arasındaki yol açılıyor. Bu Türkiye ile Azerbaycan arasındaki karadan bağ demektir, Türkiye bu koridorla birlikte Türkistan’a bağlandı demektir. Bunun ileride orta ve uzun vadedeki getirisini de hesaba takarsak bu ciddi bir başarıdır bizim açımızdan ve buna Rusya “Evet” dedi. Türkiye dayattı Rusya “Evet” demek zorunda kaldı.

genellikle ikircikli bir tavır içinde, bu yaklaşım gelecek açısından da İran'ın izleyeceği yol haritası konusunda işaret veriyor. Bence masada kaybedenler arasında maalesef İran da Ermenistan'ın yanında yer aldı. İran komşularını güven vermeli.

ORTA ASYA CUMHURİYETLERİ SESSİZDİ

Nahçıvan ve Azerbaycan arasındaki koridorla beraber Türkiye bütün Türk coğrafyasına, Türkistan'a açılmış olacak. Kırgızistan, Kazakistan gibi ülkeler bu meseleye nasıl baktılar?

Türkiye'nin buradaki duruşu Orta Asya'da çok cazip bir analiz noktası oldu. Yani buradaki duruşla birlikte Orta Asya Türklerinin üzerinde çok ciddi yansımaları var. Ben sürekli derim. Özellikle Özbekistan'a dikkat ederim. Yani Özbekistan, Orta Asya'nın ana damarıdır, fikirselsel olarak da kültürel olarak da. Orada çok ciddi bir karşılık görüyoruz. Ben bunu nereden anlıyorum? Devletlerin suskun kalmasına rağmen ki Rusya tehdidi hep vardı ve ihtiyatlı geçmek zorunda oldukları ki ben bunu hoş görmediğimi söyleyeyim. Çünkü Rusya bile sesini çıkardı. Sonuç itibarıyla Orta Asya cumhuriyetlerinden o ses çıkmadı devlet nezdinde. Ama kamuoyundaki aydınlardan düşünce kuruluşlarından gelen desteklere baktığımızda Türkiye-Azerbaycan sinerjisinin nasıl yansıdığını anlamış oluruz. Bir taraftan kendine Çin'i de tehdit görüyor. Çin tehdidi önünde Türkiye'yle beraberliğin çok avantajlı olacağı düşüncesi var. Rusya'nın da bir taraftan NATO genişlemesi, öte taraftan Çin tehdidi önünde Türkiye'yle birlikteliği önemli. Yani konjonktür bugün, dünya kadar sana kapımı açmam diyenlerin kapı açmasına neden oldu. Bu konjonktürü bence Türkiye ve Azerbaycan çok ciddi bir akılla yönetebildi. Burada kalmaması lazım. Bunu derinleştirmemiz ve öteye taşımamız lazım. Çünkü bizim ileride daha farklı boyutta sorunlarımız olacağı açık. Rüzgar bize onu gösteriyor. Onun için mesela Kırgızistan'daki FETÖ gücünü küçümsemememiz lazım. Çok ciddi çalışmalara ihtiyaç var.

FETÖ TEHDİDİ SÜRÜYOR

FETÖ, Azerbaycan ve Orta Asya'daki Türk cumhuriyetleri için tehdit oluşturmaya devam ediyor mu?

Orta Asya'nın, Azerbaycan'ın, Kafkasya'nın gelecekte istikrarsızlaştırılması amacıyla, nasıl ki Suriye'de orada burada kendilerine has terör örgütleri oluşturdu, aynı şekilde bu coğrafyada da kurgulamak istiyorlar. Çünkü nihai hedefi biliyoruz: Devletsizleştirmek. Dolayısıyla bu açıdan tehlikelidir FETÖ'nün varlığı. FETÖ'nün en bariz yaptığı şey kimiksizleştirmedir. Mesela Kırgızistan örneğinde bunu anlayabiliyoruz. Bu bir Amerikan projesi. Amerika 90'ların başında Türkiyesiz coğrafyaya giremiyor. O dönemlerdeki bütün siyasetleri, devlet adamlarını konuşturdu Türkiye kamuflejiyle Amerika girdi. Oysa Azerbaycan, Orta Asya o zaman FETÖ olarak tanımlamıyor bunu, Türkiye olarak tanımlıyor ve oradan gelen her şeye sıcakkanlılıkla karşılıyordu. Kapıların açıldığı bu yapılanma esnasında Amerika ile bağlantılı çalıştı. Geldiğimiz noktada neyi görebiliyoruz? O gün Amerika Türkiyesiz giremiyor coğrafyaya, bugün Rusya Türkiyesiz kalıcı olamıyor coğrafyada. O kadar önemli bir denge yakalamış durumdayız. Ama o günden farklı olarak bugün gerçek Türkiye var. Türkiye Cumhuriyeti, Türk devleti var. Türk devleti akıllı var, siyasi iradesi ve devlet kurumları var.

RUSYA TÜRKİYE'YE MUHTAÇ

Bugün Rusya'nın arzu ettiği bu dengeli oluşturmak için, kalıcı olması için Türkiye'ye muhtaç olduğunu Putin'in konuşmalarında ki o ara metinlerdeki ifadelerden yakalayabiliyoruz. Rus devleti için Türkiye'nin bu coğrafyadaki varlığı Amerikan varlığından daha güvenli bir durumdur. Türk devletiyle beraber hareket etme isteği Rusya açısından da gelecek vaat ediyor. Bu açıdan önümüzdeki süreçte FETÖ'ye zemin oluşturulmamasında, Rusya'nın buna duyduğu nefreti de devreye

sokarak hareket etmemiz lazım. Rusya'da FETÖ profilli araştırmacıların, gazetecilerin, düşünce kuruluşlarının devreye girdiğini görebiliyoruz. Bunların yarın bir gün bu coğrafyaya ilgili nasıl bir şekillendirme içine girebileceğini de tahmin edebiliyoruz. Çünkü elimizde bir tecrübe var.

KARABAĞ ZAFERİ, FETÖ MÜCADELESİNE GÜÇ VERDİ

Azerbaycan'da FETÖ'ye karşı verilen mücadelede son durum nedir?

15 Temmuz sonrası bütün bu coğrafyada özellikle Azerbaycan'da FETÖ ile bağlantılı olan kişilerin hepsi devletin ana damarından temizlendiğini söylersek, yanılırız. Yani Azerbaycan, Rusya'nın Azerbaycan devleti içerisindeki kemikleşmiş yapısıyla ve 90'lardan bu tarafa kemikleşmiş FETÖ yapısıyla mücadele verdi, veriyor. Aliyev gücü yettiği kadar temizliyor, dengeli oluşturarak. Şu anda FETÖ'cü olarak bilinen Rusya'nın beşinci kolunun tepesi olarak bilinen kişiler saf dışı bırakılmıştır. Bu operasyonlar sırasında İlham Aliyev mesela Ramiz Mehdiyev'i -Azerbaycan'da ikinci kişiydi ve Türkiye düşmanı birisidir- Bilimler Akademisi'ne transfer etti. Yani yumuşak geçiş yaptı Aliyev. Başkanın sekreteryasının başında olan birisidi Mehdiyev, bütün valileri atayan kişiydi. Aliyev, halkla arasındaki koridoru genişletip "bizsiz olmaz" mesajını veren bu kişileri bu dönemde başka görevlere atadı. Ama toptan silemiyordu. Karabağ savaşındaki galibiyet ve Türk ekolünün Azerbaycan topraklarında üst perdeden konuşulmaya başlanmasıyla görevden alınmalar tam olarak başladı.

Yani Aliyev'in elini de güçlendirmiş oldu bu zafer...

Türkiye'den gelen görünen ve görünmeyen desteğin; güvenlik, askeri ve istihbarat anlamındaki desteğin de Aliyev'i cesaretlendirdiğinin altını çizmemiz lazım. Aliyev'in her fırsatta Türkiye'ye minnet cümlelerini ifade etmesi bunun en önemli göstergesidir. **■**

Orta Asya'nın, Azerbaycan'ın, Kafkasya'nın gelecekte istikrarsızlaştırılması amacıyla, nasıl ki Suriye'de orada burada kendilerine has terör örgütleri oluşturdu, aynı şekilde bu coğrafyada da kurgulamak istiyorlar. Çünkü nihai hedefi biliyoruz: Devletsizleştirmek. Dolayısıyla bu açıdan tehlikelidir FETÖ'nün varlığı.